

Guds rikes fundament

Att leva ett liv som speglar Guds rike och vilja

Ola Wingbrant

2014-08-31

Inledning

1001, 1002, 1003... 1015

Det var ungefär 15 sekunder av tystnad. 15 sekunder är ungefär den tid vi har på oss att göra ett första intryck. En del av er har redan nu börjat tänka på hur jag är klädd, vilka skor jag har på fötterna, och mina glasögon, är inte de lite 2010 egentligen... En del har noterat att jag har en ring på vänster ringfinger, andra la märke till hur jag gick upp på scenen. Hade jag börjat prata hade en del av er funderat över min dialekt o.s.v. Alla såda här frågor säger något om oss själva. De avslöjar en del om vad vi tycker är viktigt, om vad vi värderar och. Och det är värderingar jag har tänkt prata om idag.

Jag heter Ola Wingbrant, och har varit en del av den här församlingen sedan 2008-2009. Om ni skulle be mig sätta en rubrik på den här predikan skulle den bli: Guds rikes fundament, att leva ett liv som speglar Guds rike och vilja.

En del av det jag säger idag har en några av er kanske hört tidigare. För oss i Vineyard är dock temat ständigt aktuellt, Guds rike är en hörnsten i vår teologi. Guds rike är ju dessutom temat för höstens gudstjänster.

Bakgrund

I kristihimmelfärdshelgen för några år sedan (2011) anordnade Vineyard Norden en ledarkonferens i Köpenhamn. En förmiddag höll Magnus Persson, församlingsledare i United i Malmö och Köpenhamn, en mycket inspirerande predikan. Men den lämnade också en del frågor obesvarade. En fras som jag tror fastnade hos många åhörare var "Spice up your life to be the salt of the earth". Det är en slagkraftig ordvits som jag inte tänker ge mig på att försöka översätta, men han fortsatte med tydlig referens till både Matteus¹ och Johannesevangeliet²

Vi ska vara jordens salt så att människor blir törstiga och kommer och dricker av livets vatten hos Jesus Kristus

Som många gånger förrut lämnade jag seminariet med känslan "det är enkelt att säga, men hur gör man då?" Den här gången infann sig dock en idé. Jag bestämde mig helt enkelt för att läsa nya testamentet med en enda fråga hängande

framför ögonen: Vad av det jag just läst kan jag praktisera i mitt dagliga liv? Så jag började läsa ett avsnitt eller ett kapitel om dagen och formulera en eller två meningar som sammanfattar hur jag skulle kunna praktisera texten idag.

Det jag nu tänker dela med er är summan av genomläsningen av Matteusevangeliet.

Jag är medveten om att jag kommer hänvisa - ibland ytterst svepande - till en del bibelverser som kan tyckas ryckta ur sitt sammanhang. Detta är något som jag normalt starkt ogillar, bibeltexter måste läsas i sitt sammanhang. Emellertid skulle vi idag bli tvungna att läsa stora delar av Matteusevangeliet och valda delar av gamla testamentet, vilket är en något för stor textmassa för vad klockan tillåter. Jag tror och hoppas dock att jag ändå gör texterna rättvisa och inte missbrukar dem.

För den som har lust att fördjupa sig ytterligare kommer den här predikan med relevanta referenser finnas att ladda ner från vår hemsida, nykopingvineyard.se, klicka på "blogg".

Det jag fann

Guds rike

Vad är Guds rike? Den mest kortfattade och kärnfulla förklaringen hittar vi kanske i Matteusevangeliet kapitel 6 vers 10, det är ett avsnitt där Jesus lär sina lärjungar att be. Han säger:

Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden så som i himlen.

Att Guds rike kommer är det samma som att Guds vilja sker. Vi kan säga att Guds rike är, där Guds vilja sker. Det är en dynamisk verklighet, något som händer och utförs, inte en plats.

Slutsats

Min slutsats efter genomläsningen av Matteusevangeliet är följande:

Det fundamentala i Guds rike är inte en uppsättning regler att rätta sig efter eller handlingar att utföra. Det fundamentala är en samling värderingar att ta till sig och leva ut.

Jesus levde inte en uppsättning regler, inte heller predikade han något sådant. Jesus predikade grundläggande värderingar, och hans handlingar och sätt att leva var och är exempel på hur dessa kan praktiseras.

¹ Matt 5:13 ² Joh 7:38

Konsekvens

Vi som är kristna måste sluta leva våra liv som om vår tro bestod av en uppsättning regler. Om vi lever efter en uppsättning regler kommer de vi möter och de som ser oss att se en uppsättning regler. Om nu Guds rike inte är reglerna kommer människor i vår närhet inte heller att se Guds rike genom oss. Det vill säga, vi lever vare sig i eller ut Guds rike. Och det, kära vänner, är allvarligt.

Jag tror att människor älskar regler. Regler gör livet enkelt. Vi slipper ta ställning i olika frågor om vi har en regel som ger svaret. Men regler är också förädiska. De kan ge oss en känsla av att slippa undan personligt ansvar med hänvisning till att vi följde reglerna. Dessutom finns det en överhängande risk att vår tro övergår i en checklista. Vi är "troende" och "goda" kristna bara vi kan bocka av de föreskrifter som står i checklistan. Men inget kunde vara mer fel! Då landar vi i en modern form av fariséism, och evangelierna vittnar om att Jesus hade ganska mycket att säga till fariséerna, det mesta i form av utmaningar till att tänka om.

Regler är för religioner. Men Gud erbjuder oss inte en religion genom Jesus, han erbjuder oss en relation!

Fundamenten

Jag tror att genom att lära känna värderingarna kan vi lära känna Jesus bättre och få en djupare förståelse av Guds rike och hans vilja.

Men vilka är då de fundamentala värderingarna som råder i Guds rike? I min genomläsning hittade jag bland annat följande:

- Barmhärtighet. Jesus refererar vid två olika tillfällen³ Hoseas⁴ profetiska budskap "Barmhärtighet vill jag se och inte offer." Det spelar ingen roll hur stora offer vi gör om vi inte visar barmhärtighet. Barmhärtighet innefattar, men är inte begränsat till, till exempel givmildhet, medlidande, förlåtelse och tålmod.
- Rättvisa. Att döma rättvist, inte efter vad som är bekvämt eller politiskt korrekt.⁶
- Trohet. Trohet både mot Gud och mot människor. Det innefattar att hålla löften och tala sanning. Men trohet har också med tillit att göra. Att man vågar lita på människor och Gud.
- Ödmjukhet. Detta handlar bland annat om att undvika att döma människor, deras karaktär, eller låta bli att blunda för våra egna brister samtidigt som vi påpekar alla andras⁵.

- Tjänande. Jesus säger bland annat *"Den som vill vara stor bland er skall vara de andras tjänare"*⁷. Ett annat exempel är de två blinda utanför Jeriko, de ropar på Jesus och han frågar *"Vad vill ni att jag skall göra för er."*⁸
- Respekt och erkännande. Här finns flera exempel, bland annat de redan två nämnda männen. Trots folkmassan och deras försök att tysta männen kallar han dem till sig. Han ser dem och ger dem sitt erkännande. Genom sin fråga sätter han sig inte heller över dem, han låter dem själva tala om att de önskar få synen tillbaka.

Ingen av dessa värden låter sig fångas i en uppsättning regler. Och här i tror jag också att det finns en nyckel till friheten vi har genom Jesus. Vi är inte bundna av lagar eller regler, vi är fria att leva ut och uttrycka värderingarna på ett sätt som fungerar för var och en av oss. Vi är alla olika individer och har olika förutsättningar och färdigheter men kan alla på vårt sätt leva ut Guds rike. Vi kan alla ställa oss frågor som "Vad är barmhärtigt?" eller "Vad är rättvist?", "Hur är jag trogen?".

Gamla testamentet

Men hur är det då med Mose lag och det gamla förbundet? Detta är ju en uppsättning regler. Varför utformade Gud det gamla förbundet som han gjorde om målet ändå är värderingarna? Eller har Guds rike kanske ändrat på sig?

Nej, jag tror inte att riket ändrat på sig. Den mosaiska lagen är en mix av civilrättsliga regler, föreskrifter för hur man uttrycker trohet mot Gud, sociala skiljelinjer för att avskilja det judiska folket från grannfolk med helt andra troppfattningar, med mera.

På så sätt är lagen en del av Guds räddningsplan. Gud bygger ett folk för att visa världen vem han är. Det är ett nödvändigt steg på vägen till att sända Jesus. Men det judiska folket och lagen var aldrig någon slutpunkt för Gud, det var en början. I femte Mosebok säger Moses⁹

Herren, din Gud, skall låta en profet lik mig träda fram hos dig ur dina bröders led. Honom skall ni lyssna till.

Detta är ett avsnitt som Jesus i något vaga ordalag åberopar i Johannesevangeliet¹⁰. Vidare profeterar Jesaja¹¹ över det judiska folket

Det är inte nog att du är min tjänare, som upprättar Jakobs stammar och för tillbaka Israels överlevande, jag skall göra dig till ett ljus för andra folk, för att min räddning skall nå över hela jorden.

³ Matt 9:13 12:7 ⁴ Hos 6:6 ⁵ Matt 7:1-3 ⁶ Jmf. Matt 27:24-26 och Joh 7:24 ⁷ Matt 20:25-28 ⁸ Matt 20:32

Lagen lär på sätt och vis samma värderingar som nya testamentet. Den lär oss själva konceptet rättvisa. Att olika handlingar får olika konsekvens. Att det finns något som är rätt och något som är fel. Den lär oss vad trohet innebär. Ofta förekommer kärlek, rättvisa och trohet i kombination¹², till exempel kan vi läsa i redan nämnda avsnitt i Hosea 6:4-7

Vad skall jag göra med dig, Efraim? Vad skall jag göra med dig, Juda? Er kärlek är som morgondimman, dagg som snabbt försvinner. Därför har jag huggit ner dem genom profeterna, dödat dem med mina ord. Min dom bryter fram som ljuset. Ty jag vill se kärlek, inte slaktoffer, kunskap om Gud hellre än brännoffer. De bröt förbundet i Adam, där var de trolösa mot mig.

Eller Mika 6:6-8

Hur skall jag nalkas Herren och falla ner inför himlens Gud? Skall jag nalkas honom med brännoffer, med årsgamla kalvar? Vill Herren ha baggar i tusental och ändlösa flöden av olja? Skall jag offra min förstfödde för min synd, mitt eget barn för mina brott? Människa, du har fått veta vad det goda är, det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud.

Faktum är att Jesus själv gjorde samma koppling¹³. I Matteusevangeliet kap. 23:23 säger han

Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare som ger tionde av mynta och dill och kummin men försummar det viktigaste i lagen: rättvisa, barmhärtighet, trohet.

Lagens viktigaste budskap är rättvisa, barmhärtighet och trohet. Dessutom ger lagen oss kunskap om vår belägenhet inför Gud. Med Paulus ord, lagen ger upplysning om vår synd. Hosea använder i stycket ovan ett kraftigare och provocerande språk, "... dödat dem med mina ord". Lagen är Guds ord och om vi förlorar vår kärlek bringar lagen död.

Samtidigt tillhör lagen det gamla förbundet. Det gamla och det nya förbundet är i grunden olika! Tänk nytt vin och gamla vinsäckar eller gammal mantel lappad med nytt tyg¹⁴. Detta kommer till sin spets i stycket om mannen med den förtvinade handen¹⁵. Här är det Guds rikets barmhärtighet som står emot en strikt tolkning av regeln om arbete på sabbaten. Jesus visar genom sitt handlande att sabbaten kom till för att ge varje människa åtminstone en lugn och avskild dag i veckan och en möjlighet att på ett speciellt sätt stå inför sin skapare. Sabbaten skapades inte primärt för att människan skulle uppfylla regeln att inte arbeta på den sjunde dagen.

Sist men inte minst ska vi komma ihåg att vi lever i en tidsålder då Gud faktiskt har utgjutit sin heliga ande över sitt folk. På så sätt skiljer sig den värld vi lever i markant från den gammaltestamentliga. Vi har därigenom helt andra förutsättningar att förstå Guds rike än vad de hade.

Avslutning

Min huvudpunkt idag har varit att kristendomen inte levs genom regeluppfyllnad utan genom att ta till oss och praktisera Guds rikets fundament, dess värderingar. Det innebär att i olika situationer ställa oss frågor som

- Vad är barmhärtigt att göra just här och nu?
- Vad är rättvist?
- Vad innebär trohet i det här läget?

Jag är övertygad om att var och en som uppriktigt ställer frågorna kommer att få vägledning. Detta kan förstås kännas jobbigare eller svårare än att följa en uppsättning regler, men det innebär också en otrolig frihet. Dessutom är det mycket mer spännande.

Om du har lyssnat idag, och börjar fundera över vilka dina egna värderingar är, skulle jag vilja ge dig en övning som hjälp på traven. Undersök var du spenderar din tid, din energi och dina pengar. Du kan göra det genom att titta på dina kontoutdrag för det gångna året, och till exempel bokföra din tid, timme för timme, under en månad. Tro mig, det är en... intressant övning. Det kommer ge dig en hyfsad uppfattning om vad du prioriterar och därmed vad du värderar. Vem vet? Kanske kommer den att förändra ditt liv.

⁹ 5 Mos 18:15 ¹⁰ Joh 5:46 ¹¹ Jes 49:6 ¹² Hos 6:4-7, Mika 6:6-8, Psalm 51:18-19
¹³ Matt 23:23 ¹⁴ Matt 9:16-17 ¹⁵ Matt 12:9-14